Μαθήματα για την ενίσχυση της συμμετοχής των νέων στη δημοκρατική ζωή της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Co-funded by the European Union

Εταίροι

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ, ΕΛΛΑΔΑ

ΚΜΟΠ ΣΚΟΠΙΩΝ, Β. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

DIE BERATER, ΑΥΣΤΡΙΑ

KNOW AND CAN ASSOCIATION, ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

INCOMA, ΙΣΠΑΝΙΑ

BE KNOWN, ΕΛΛΑΔΑ

Συγγραφέας

Pilar Naranjo Río-Miranda, INCOMA, ΙΣΠΑΝΙΑ

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή 3

2. Διδάγματα που αντλήθηκαν από την πλευρά της ομάδας υλοποίησης (ερευνητές, εκπαιδευτές). 5

3. Η εμπειρία #YouEU αξιολογήθηκε από τους συμμετέχοντες και τους χρήστες της πλατφόρμας. 11

3.1 Αυστρία 11

3.2 Ελλάδα 12

3.3 Ισπανία 13

3.4 Βόρεια Μακεδονία 14

3.5 Βουλγαρία 15

4. Ειδικές περιπτώσεις ηλεκτρονικής συμμετοχής νέων κατά τη διάρκεια του έργου. 17

5. Συμπεράσματα 21

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

1. Εισαγωγή

Η στρατηγική της ΕΕ για τη νεολαία είναι το πλαίσιο συνεργασίας της πολιτικής της ΕΕ για τη νεολαία για την περίοδο 2019-2027, με βάση το ψήφισμα του Συμβουλίου της 26 ης Νοεμβρίου 2018. Η συνεργασία της ΕΕ για τη νεολαία αξιοποιεί στο έπακρο τις δυνατότητες της πολιτικής για τη νεολαία. Ενισχύει τη συμμετοχή των νέων στο δημοκρατικό βίο, υποστηρίζει την κοινωνική και πολιτική συμμετοχή και επιδιώκει να εξασφαλίσει ότι όλοι οι νέοι θα έχουν τους απαραίτητους πόρους για να συμμετάσχουν στην κοινωνία. (Στρατηγική *της ΕΕ για τη νεολαία* | *Ευρωπαϊκή Πύλη για τη* Νεολαία, μ.δ.)

Η στρατηγική της ΕΕ για τη νεολαία επικεντρώνεται σε τρεις βασικούς τομείς δράσης, γύρω από τις τρεις λέξεις: Δέσμευση, Σύνδεση, Ενδυνάμωση, ενώ εργάζεται για την κοινή εφαρμογή σε όλους τους τομείς. Κατά τη διάρκεια μιας διαδικασίας διαλόγου για την περίοδο 2017-2018, στην οποία συμμετείχαν νέοι από όλη την Ευρώπη, αναπτύχθηκαν 11 Ευρωπαϊκοί Στόχοι Νεολαίας. Οι στόχοι αυτοί εντοπίζουν διατομεακούς τομείς που επηρεάζουν τη ζωή των νέων και επισημαίνουν τις προκλήσεις. Η στρατηγική της ΕΕ για τη νεολαία θα πρέπει να συμβάλει στην υλοποίηση αυτού του οράματος των νέων. (Στρατηγική *της ΕΕ για τη νεολαία* | *Ευρωπαϊκή Πύλη για τη* Νεολαία, μ.δ.)

Η στρατηγική της ΕΕ για τη νεολαία βασίζεται σε διάφορα μέσα, όπως οι δραστηριότητες αμοιβαίας μάθησης, οι μελλοντικοί εθνικοί σχεδιασμοί δραστηριοτήτων, ο διάλογος της ΕΕ για τη νεολαία, η πλατφόρμα στρατηγικής της ΕΕ για τη νεολαία και τα εργαλεία βάσης τεκμηρίωσης. Ο συντονιστής νεολαίας της ΕΕ είναι το σημείο επαφής και ορατό σημείο αναφοράς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τους νέους. (Στρατηγική *της ΕΕ για τη νεολαία* | *Ευρωπαϊκή Πύλη για τη* Νεολαία, μ.δ.)

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη συνεργασία στον τομέα της πολιτικής για τη νεολαία πριν από το 2019 βρίσκονται στα αρχεία, συμπεριλαμβανομένων των συμπερασμάτων και των ψηφισμάτων του Συμβουλίου που εγκρίθηκαν στον τομέα της πολιτικής για τη νεολαία μεταξύ 2010 και 2018. (*Στρατηγική της ΕΕ για τη νεολαία* | *Ευρωπαϊκή Πύλη για τη* Νεολαία, μ.δ.)

Το πρόγραμμα YouEU δημιουργήθηκε για να δώσει μια θετική απάντηση στον στόχο που έθεσε η Ευρωπαϊκή Ένωση για την ενδυνάμωση των νέων μέσω της ηλεκτρονικής συμμετοχής. Είναι απαραίτητο να συμμετάσχουν οι νέοι στις ευρωπαϊκές δημοκρατικές διαδικασίες προκειμένου να διασφαλιστεί ένα δημοκρατικό μέλλον, διατηρώντας τις ευρωπαϊκές αξίες μας, παρέχοντας στους νέους κριτική σκέψη και τα απαραίτητα μέσα για να συμμετέχουν στην καθημερινή ζωή της δημοκρατίας.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ UNIVERSITY of the PELOPONNESE
KMOP SKOPJE
die Berater ZUKUNFT LERNEN
incoma
beknown. Advertising, Communication & Consulting Company

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Το πρόγραμμα αποτελείται από πέντε χώρες (Ελλάδα, Αυστρία, Ισπανία, Βόρεια Μακεδονία και Βουλγαρία) οι οποίες θα εφαρμόσουν το μοντέλο YouEU: εργαλειοθήκη, δημοκρατική πλατφόρμα για ενεργή υπηκοότητα και μάθημα η-εκμάθησης, το οποίο θα παρέχει στους νέους κάθε χώρας τα απαραίτητα εργαλεία και γνώσεις για να είναι πιο δραστήριοι στη δημοκρατία.

Στην παρούσα έκθεση συλλέγονται οι δράσεις ηλεκτρονικής συμμετοχής και τα αποτελέσματά τους κατά τη διάρκεια ζωής του έργου.

Βιβλιογραφία

Στρατηγική της ΕΕ για τη Νεολαία | Ευρωπαϊκή Πύλη για τη Νεολαία. (μ.δ.) Ευρωπαϊκή Πύλη Νεολαίας. Ανακτήθηκε στις 23 Ιανουαρίου 2023, από https://youth.europa.eu/strategy_en

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

2. Διδάγματα που αντλήθηκαν από την πλευρά της ομάδας υλοποίησης (ερευνητές, εκπαιδευτές).

Η ομάδα υλοποίησης απαρτιζόταν, στην προκειμένη περίπτωση, από εκπαιδευτές και ερευνητές από όλα τα ιδρύματα εταίρους. Έχουν συνεργαστεί κατά τη διάρκεια της ζωής του έργου, μοιράζονται τα αποτελέσματα, εφαρμόζουν προγράμματα εργασίας για να ακολουθήσουν, και μοιράζονται τα αποτελέσματα στις χώρες τους.

Η ομάδα υλοποίησης στην Ισπανία βρίσκεται σε επαφή με τους νέους και τους εργαζόμενους στον τομέα της νεολαίας από την αρχή του σχεδίου. Οι κυριότερες καταστάσεις στις οποίες η ισπανική ομάδα έχει αλληλεπιδράσει με τους νέους ήταν κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου για την εργαλειοθήκη, την εκδήλωση πολλαπλασιαστή και τα σεμινάρια ανατροφοδότησης IO4 στην πλατφόρμα.

Στην πρώτη περίπτωση, όταν παρουσιάστηκε η εργαλειοθήκη στους νέους, υπήρχαν διαδραστικές δραστηριότητες εκ των προτέρων για να γνωρίσουν το επίπεδό τους όσον αφορά τη δημοκρατία στην ΕΕ. Η ομάδα της INCOMA κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν είχαν σαφείς βασικές έννοιες και ορισμένες από αυτές δεν είχαν τις βασικές πληροφορίες.

Δεδομένης αυτής της κατάστασης, το εργαστήριο είχε ως στόχο να τους παράσχει ορισμένες πληροφορίες και εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να είναι πιο δραστήριοι στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της ΕΕ. Χάρη σε αυτήν την ημερίδα, έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον για τη συμμετοχή τους στη δημοκρατία της ΕΕ και έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον για τις διάφορες πρωτοβουλίες που συγκεντρώθηκαν στην εργαλειοθήκη.

Αυτό δείχνει ότι το πρόγραμμα YouEU είναι απαραίτητο για τη συμμετοχή των νέων και τη φροντίδα τους. Παρ' όλα αυτά, οι καθηγητές έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον και ενδιαφέρον για την χρήση του προγράμματος YouEU στην τάξη τους.

Κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων ανατροφοδότησης του IO4 για την πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης YouEU, οι συμμετέχοντες ασχολήθηκαν πραγματικά με το θέμα και έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ UNIVERSITY of the PELOPONNESE
KMOP SKOPJE
die Berater ZUKUNFT LERNEN
incoma
beknown. Advertising, Communication & Consulting Company

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Έδειξαν ενδιαφέρον κυρίως για την Ενότητα 2, Μάθημα 3, η οποία είναι σχετικά με τις επιλογές για διαφορετικά προγράμματα εθελοντών και κινητικότητας. Δεν γνώριζαν για αυτό και τέθηκαν αρκετά ερωτήματα σχετικά με αυτό το θέμα. Το ίδιο συνέβη και κατά τη διάρκεια του Multiplier Event που πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο της Σεβίλλης, στο οποίο οι συμμετέχοντες ενδιαφέρονται ιδιαίτερα για το περιεχόμενο της εκπαίδευσης.

Εν κατακλείδι, το έργο στην Ισπανία έχει δείξει ότι καλύπτει το κενό πληροφόρησης σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση και τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να συμμετάσχει. Επιπλέον, τους δείχνει τις πραγματικές ευκαιρίες και τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να επωφεληθούν από αυτό. Έχει θεωρηθεί ως ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο μεταξύ των Ισπανών νέων.

Από την άλλη πλευρά, κατά την υλοποίηση του προγράμματος YouEu, **κατέστη προφανές ότι στην Ελλάδα** υπάρχουν πολλοί νέοι που ενδιαφέρονται για το ζήτημα της ενεργού συμμετοχής στα κοινά. Στην πραγματικότητα, κατά τη διάρκεια διαφορετικών δραστηριοτήτων διάδοσης του προγράμματος, η νεολαία έδειξε την έρευνά της πάνω στο θέμα αυτό και πέρασε ποιοτικό χρόνο συζητώντας το με εκπαιδευτές. Ωστόσο, οι περισσότεροι δεν ήταν εξοικειωμένοι με τις βέλτιστες πρακτικές σχετικά με τα εργαλεία ψηφιακής συμμετοχής. Λαμβάνοντας υπόψη τη συμμετοχή των νέων σε άλλους θεματικούς τομείς, όπως η κλιματική αλλαγή ή η επιχειρηματικότητα, το θέμα της ενεργού συμμετοχής των νέων στη δημοκρατική ζωή της ΕΕ φαίνεται να είναι πιο περίπλοκο, γεγονός που επηρεάζει κατά συνέπεια τη δέσμευσή τους. Αυτό είναι ένα σημαντικό μάθημα που διδαχθήκαμε σε μια περίοδο σχεδόν δύο ετών.

Η νέα γενιά είναι πρόθυμη να αποκτήσει περισσότερες γνώσεις για την αναζωογόνηση των σχέσεών της με την ΕΕ. Παρόλα αυτά, τόσο οι νεότεροι άνθρωποι όσο και οι εργαζόμενοι στον τομέα της νεολαίας τονίζουν ότι η διαδικασία μπορεί να είναι δύσκολη, καθώς οι νεότεροι άνθρωποι δεν είναι τόσο εκτεθειμένοι σε αυτή. Μάλιστα, κατά τη διάρκεια εργαστηρίου που πραγματοποιήθηκε στην Ελλάδα τον Οκτώβριο του 2021 στο πλαίσιο του προγράμματος YouEU, μια σημαντική διαπίστωση ήταν ότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες ομολόγησαν ότι δεν είχαν ποτέ προσπαθήσει να επικοινωνήσουν με την ΕΕ, είτε λόγω έλλειψης γνώσεων είτε λόγω κινήτρων. Ως εκ τούτου, κάθε εκπαιδευτικό υλικό που θα αναπτυσσόταν έπρεπε να αναγνωρίσει και να εστιάσει σε αυτό το γεγονός.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ UNIVERSITY of the PELOPONNESE
kmop SKOPJE
die Berater ZUKUNFT LERNEN
incoma
beknown. Advertising, Communication & Consulting Company

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Σε εργαστήριο στην Ελλάδα που πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2022, οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για το έργο YouEU και τα παραδοτέα του. Ήταν ένα πολύ θετικό στοιχείο ότι πολλοί από αυτούς είχαν τον χρόνο να επισκεφθούν το ηλεκτρονικό μάθημα YouEU πριν από το εργαστήριο και να περάσουν από τα διδάγματα που παρέχονται. Αυτό έδωσε τη δυνατότητα σύντομης συζήτησης σχετικά με το εργαστήριο, με τους συμμετέχοντες να επικεντρώνονται στα διδάγματα που έμαθαν τα πιο ενδιαφέροντα, όπως τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα για τη Νεολαία και εκείνα που έπρεπε να είναι πιο οικεία, όπως τα Όργανα της ΕΕ και η Συνήθης Νομοθετική Διαδικασία.

Όσον αφορά τη Βόρεια Μακεδονία, ο Νόμος Για Τη Συμμετοχή Των Νέων Και Τις Πολιτικές Για Τη Νεολαία, που εκπονήθηκε σε όλη τη διάρκεια μιας διαδικασίας χωρίς αποκλεισμούς και διαβούλευσης με τους νέους, τους εργαζόμενους στον τομέα της νεολαίας, τους εκπροσώπους της κυβέρνησης και τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς, εγκρίθηκε τον Ιανουάριο του 2020 και περιλαμβάνει ορισμούς για:

Οι νέοι είναι άτομα ηλικίας 15-29 ετών ·

Η πολιτική για τη νεολαία είναι ένα σύνολο μέτρων και δραστηριοτήτων που αναλαμβάνονται για την κάλυψη των αναγκών των νέων προκειμένου να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους·

Η εργασία των νέων είναι μια οργανωμένη και συστηματική διαδικασία εκπαίδευσης και υποστήριξης της αυθεντικής ανάπτυξης των νέων, προκειμένου να επιτευχθεί το σύνολο του προσωπικού, κοινωνικού και κοινωνικού δυναμικού των νέων και η ενεργός συμμετοχή τους στην κοινότητα ·

Οι εργαζόμενοι στον τομέα της νεολαίας είναι ειδικευμένα άτομα που έχουν ικανότητες για εργασία με νέους που εκτελούν δραστηριότητες που υποστηρίζουν ως προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη μέσω άτυπης και ενημερωτικής μάθησης ·

Η συμμετοχή των νέων είναι μια διαδικασία που επιτρέπει στους νέους να συμμετέχουν και να λαμβάνουν από κοινού αποφάσεις για πολιτικές και προγράμματα που υποστηρίζουν και διαμορφώνουν τη ζωή των νέων, άμεσα ή έμμεσα ·

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ UNIVERSITY of the PELOPONNESE
KMOP SKOPJE
die Berater ZUKUNFT LERNEN
incoma
beknown. Advertising, Communication & Consulting Company

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Σύμφωνα με το YouthWiki, η ηλεκτρονική συμμετοχή είναι καίρια για τη διαδικασία συμμετοχής των νέων στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Η συμμετοχή των νέων στην κοινωνική και πολιτική ζωή, σε τοπικούς και εθνικούς φορείς, εξακολουθεί να αντιμετωπίζει προκλήσεις όσον αφορά την αναγνώριση των πλεονεκτημάτων της αυξημένης συμμετοχής των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Τα ζητήματα αυτά οφείλονται στην έλλειψη γνώσεων σχετικά με τη συμμετοχή των νέων, τη διαφάνεια της συνεργασίας και τη διευκόλυνση του διαλόγου μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών. Σύμφωνα με τη Σύμπραξη SEGA, η οποία παρουσίασε το Δείκτη Ανάπτυξης Νέων στη Βόρεια Μακεδονία, ο μέσος όρος του δήμου είναι 0,491 σε κλίμακα από το 0 έως το 1. Ο δείκτης είναι στενά συνδεδεμένος με το δείκτη της συμμετοχής των νέων και της ενδυνάμωσης της νεολαίας. Όσον αφορά τις κατηγορίες ανάπτυξης της νεολαίας, η υψηλότερη εκπλήρωση των δεικτών είναι στην κατηγορία της πολιτικής συμμετοχής, όπου η μέση βαθμολογία είναι 0,537, ακολουθούμενη από τη συμμετοχή των πολιτών με 0,497, την απασχόληση και τις ευκαιρίες με 0,468 και την εκπαίδευση με 0,405. Η χαμηλότερη εκπλήρωση των δεικτών είναι στην κατηγορία Υγεία και ευεξία όπου η μέση βαθμολογία είναι 0,364.

Λαμβάνοντας υπόψη αυτό το γεγονός, οι οργανώσεις νεολαίας και οι οργανώσεις που συνεργάζονται με τη νεολαία σε όλες τις δραστηριότητές τους εργάζονται συνεχώς για τη συμμετοχή των νέων και την ενδυνάμωση των δεξιοτήτων τους.

Η πανδημία COVID-19 τόνισε την ανάγκη υψηλότερων ποσοστών χρήσης του Διαδικτύου ως πολύτιμης πηγής για τον αντίκτυπο της συμμετοχής των νέων σε εθνικό και τοπικό επίπεδο. Η διαδικασία της χάραξης πολιτικών για τη νεολαία που επηρεάζουν σημαντικά την κοινωνική και προσωπική ανάπτυξη των νέων και η διαδικασία της εφαρμογής τους σε τοπικό και εθνικό επίπεδο εξαρτάται από τη συμμετοχή των νέων στην τοπική αυτοδιοίκηση, στους φορείς και στους οργανισμούς ως μέρος του δημοτικού συμβουλίου. Σύμφωνα με τον Συνασπισμό Οργανώσεων Νεολαίας SEGA, ο μέσος όρος των νέων που απασχολούνται στη δημοτική διοίκηση ανέρχεται στο 11%. Στο συμβούλιο του δήμου, ο μέσος όρος συμμετοχής των νέων ανέρχεται στο 20 % του συνολικού αριθμού των συμβούλων στους δήμους.

Σύμφωνα με τον Νόμο περί Συμμετοχής των Νέων και τις πολιτικές για τη Νεολαία, οι νέοι θα πρέπει να εκπροσωπούνται από την Εθνική Συνέλευση Νεολαίας, η οποία προβλέπεται να είναι ένα σώμα μορφών οργάνωσης της νεολαίας που εκλέγει αντιπροσώπους των νέων στο συμβουλευτικό σώμα, δημιουργεί προτεραιότητες και πολιτικές για την υποστήριξη των νέων και συντονίζει και παρακολουθεί το έργο τους.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ UNIVERSITY of the PELOPONNESE
KMOP SKOPJE
die Berater ZUKUNFT LERNEN
incoma
beknown. Advertising, Communication & Consulting Company

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Ο Νόμος ρυθμίζει επίσης τις Τοπικές Συνελεύσεις Νέων, οι οποίες είναι βασικά εργαλεία για την ενίσχυση της συμμετοχής των νέων σε τοπικό επίπεδο. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία από το Εθνικό Συμβούλιο Νεολαίας της Βόρειας Μακεδονίας, οι Τοπικές Συνελεύσεις Νέων συγκροτούνται στο 13,5% του δήμου σε εθνικό επίπεδο. Τα στοιχεία δείχνουν την ανάγκη για συνεχή ψηφιακό μετασχηματισμό της τοπικής αυτοδιοίκησης και την παροχή ευκαιριών για αύξηση της ηλεκτρονικής συμμετοχής σε τοπικό επίπεδο.

Η συμμετοχή των νέων ως ενεργών πολιτών στη δική τους κοινότητα από νεαρή ηλικία μέσω δραστηριοτήτων εθελοντισμού, τους επιτρέπει να συμβάλλουν στη διαδικασία οικοδόμησης ανθεκτικών κοινοτήτων ικανών να εμπλέξουν τους νέους σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Ως αποτέλεσμα, η διαδικασία της ηλεκτρονικής συμμετοχής τους δίνει τη δυνατότητα να αυξήσουν τις τεχνικές τους δεξιότητες, την επίλυση προβλημάτων, τον κοινωνικό αποκλεισμό, τη φτώχεια, τις ανισότητες, τα ζητήματα φύλου και την ανεργία των νέων.

Οι τοπικές δραστηριότητες στη Βόρεια Μακεδονία υλοποιήθηκαν σε συνεργασία με τον Αλγόριθμο του Γυμνασίου. Συνολικά 21 νέοι, μαθητές λυκείου συμμετείχαν στην εκδήλωση και είχαν την ευκαιρία να δοκιμάσουν την ηλεκτρονική πλατφόρμα και εγγράφηκαν στο ηλεκτρονικό μάθημα. Η ομάδα των εκπαιδευτών καθοδήγησε την ομάδα σε όλη τη διαδικασία εκμάθησης της βελτίωσης των γνώσεων που σχετίζονται με τον ρόλο των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, την ιθαγένεια της ΕΕ και την ηλεκτρονική συμμετοχή.

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης, οι μαθητές συμμετείχαν σε διάφορες δραστηριότητες που είχαν ως στόχο να τους δώσουν τροφή για σκέψη σχετικά με το πώς να συμμετάσχουν στις πρωτοβουλίες σε τοπικό επίπεδο και να φέρουν αλλαγές στην κοινότητά τους.

Η διαδικασία της δοκιμής της ηλεκτρονικής πλατφόρμας ήταν περιεκτική και κρίσιμη για την οριστικοποίηση των πνευματικών αποτελεσμάτων στο πλαίσιο του έργου. Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη δημιουργίας μιας φιλικής προς τον χρήστη ηλεκτρονικής πλατφόρμας, η ομάδα του έργου είχε ως στόχο την αύξηση των κινήτρων και τη δημιουργία μιας νέας προοπτικής στη ζωή των νέων.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ UNIVERSITY of the PELOPONNESE
KMOP SKOPJE
die Berater ZUKUNFT LERNEN
incoma
beknown. Advertising, Communication & Consulting Company

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Ας εστιάσουμε στη Βουλγαρία. Η υλοποίηση του προγράμματος YouEU έχει προσελκύσει και εμπλέξει πολλούς νέους στη Βουλγαρία. Αρχικά, κατά τη διάρκεια της ερευνητικής φάσης του IO1 παρατηρήθηκε ότι οι νέοι ηλικίας 16 - 26 ετών δεν συμμετείχαν ενεργά στις ηλεκτρονικές δραστηριότητες για ενεργό και δημοκρατική συμμετοχή στον δημοκρατικό βίο της ΕΕ. Με την ανάπτυξη του διαδικτυακού κύκλου μαθημάτων και την πιλοτική εφαρμογή του στους νέους από τη Βουλγαρία, παρακολουθήσαμε υψηλό ενδιαφέρον και συμμετοχή των νέων για την απόκτηση νέων γνώσεων σχετικά με την ΕΕ και ευκαιρίες συμμετοχής σε ευρωπαϊκές δραστηριότητες.

Στις 16 Δεκεμβρίου 2022, το Know and Can διοργάνωσε σεμινάριο με θέμα την πιλοτική εφαρμογή του διαδικτυακού σεμιναρίου #YouEU με γενικό στόχο την προώθηση των δραστηριοτήτων του έργου και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σημασία της ηλεκτρονικής συμμετοχής των νέων στην ΕΕ. Συνολικά, στο σεμινάριο συμμετείχαν 21 νέοι, οι οποίοι έμαθαν για το πρόγραμμα YouEU και τα αποτελέσματά του. Το διαδικτυακό μάθημα ήταν πιλοτικό και οι νέοι το βρήκαν φιλικό προς τον χρήστη και εύκολο να το ακολουθήσουν. Το υψηλότερο ενδιαφέρον μεταξύ των νέων ήταν η δεύτερη ενότητα για την ΕΕ και τη νεολαία, ιδίως το μάθημα για τα προγράμματα της ΕΕ και τις ευκαιρίες εθελοντισμού και πρακτικής άσκησης στην Ευρώπη.

Τελικά, **αν επικεντρωθούμε στην Αυστρία,** ανέπτυξαν τις ίδιες δραστηριότητες με τους νέους: πρώτον, το εργαστήριο για το IO1 που μοιράζεται μαζί τους την εργαλειοθήκη και τις εθνικές πρωτοβουλίες, και ανέπτυξαν επίσης την Ημερίδα Πολλαπλασιαστή, στην οποία ήταν σε θέση να εμπλέξουν νέους εργαζόμενους και νέους ανθρώπους.

Επιπλέον, πραγματοποιήθηκε το εργαστήριο για τις πιλοτικές δοκιμές της πλατφόρμας YouEU, όπου οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να αξιολογήσουν την πλατφόρμα σε δύο στιγμές της εκδήλωσης. Πρώτον, μετά την παρουσίαση της πλατφόρμας υπήρχε χρόνος για ερωτήσεις και για μια πρώτη γενική ανατροφοδότηση. Η κύρια ευκαιρία για τους συμμετέχοντες να εξερευνήσουν την πλατφόρμα ήταν μετά τη συνάντηση σε επιμέρους συνεδρίες αυτο-μάθησης. Αποφασίσαμε να τους δώσουμε περισσότερο χρόνο για να εξερευνήσουν την πλατφόρμα μόνοι τους, προκειμένου να πάρουν μια καλύτερη επισκόπηση και να ανακαλύψουν τα διάφορα θέματα της. Το ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε μετά από αυτήν την εμπειρία.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ UNIVERSITY of the PELOPONNESE

kmop SKOPJE

die Berater ZUKUNFT LERNEN

incoma

beknown. Advertising, Communication & Consulting Company

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

3. Η εμπειρία #YouEU αξιολογήθηκε από τους συμμετέχοντες και τους χρήστες της πλατφόρμας.

Ερωτηματολόγιο απεστάλη στους συμμετέχοντες σε ορισμένες χώρες, συγκεντρώνοντας 30 απαντήσεις στην ισπανική έκδοση, 43 στην αγγλική έκδοση και 30 στην ελληνική έκδοση (παρακαλούμε ανατρέξτε στο ερωτηματολόγιο: https://forms.office.com/e/2YnHHrh2YQ). Συνολικά έχουν απαντηθεί 93 ερωτήσεις και πρέπει να προσθέσουμε τις ερωτήσεις που συγκέντρωσε η ομάδα της Βόρειας Μακεδονίας, η οποία συγκέντρωσε σχόλια μέσω ομάδων εστίασης, στις οποίες συμμετείχαν συνολικά 21 άτομα. Συνοψίζοντας, 114 **νέοι έχουν δοκιμάσει το μάθημα ηλεκτρονικής μάθησης YouEU** κατά τη διάρκεια ενός σεμιναρίου που αναπτύχθηκε σε κάθε χώρα, ομάδων εστίασης και ενός online ερωτηματολογίου.

3.1 Αυστρία

Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 3 Δεκεμβρίου με τίτλο «Die EU & Du. Wie soll Mitbestimmung in Europa für junge Leute ausschauen?» (Η ΕΕ & Εσύ). Πώς πρέπει να είναι η συμμετοχή των νέων στην Ευρώπη;). Διοργανώθηκε ως online εκδήλωση με σκοπό να προσεγγίσει περισσότερους συμμετέχοντες και εκτός της Βιέννης. Προκειμένου να γίνουν περισσότεροι συμμετέχοντες, η εκδήλωση διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Pulse of Europe Austria.

Η εκδήλωση χωρίστηκε σε τρία μέρη: Αρχικά ξεκινήσαμε με μια σύντομη επισκόπηση του έργου, τα κύρια αποτελέσματα και την παρουσίαση της πλατφόρμας και του φόρουμ και στη συνέχεια ακολούθησαν πιο διαδραστικά καθήκοντα όπου οι συμμετέχοντες έπρεπε να επιλέξουν μια δημιουργική κάρτα με διαφορετικά σύμβολα που περιγράφουν γιατί η επιλεγμένη κάρτα αντιπροσωπεύει για αυτούς την Ευρώπη και τη συμμετοχή. Μετά από αυτό, στο τελευταίο μέρος μιλήσαμε για τη συμμετοχή γενικά και ποιες είναι οι κοινές απειλές που αποτρέπουν την ευρύτερη συμμετοχή στην καθημερινή πολιτική ζωή καθώς και ιδέες για το πώς θα ξεπεραστούν τα εμπόδια και θα δημιουργηθούν πιο περιεκτικές μορφές συμμετοχής για όλους.

Συνολικά 15 χρήστες συμμετείχαν στο διαδικτυακό εργαστήριο, ωστόσο κάποιοι από αυτούς δεν έμειναν για όλο το εργαστήριο ή έφτασαν αργότερα.

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Όσον αφορά τα διδάγματα που αντλήθηκαν για την ομάδα υλοποίησης, η όλη διαδικασία διοργάνωσης του online εργαστηρίου διασυνδέθηκε με την οργάνωση του Multiplier Event που πραγματοποιήθηκε στις 17.11.2022, μόλις δύο εβδομάδες πριν από το online workshop. Σε αυτήν την προοπτική, εξετάσαμε εσωτερικά τα προϊόντα του έργου, το toolkit, το φυλλάδιο και την πλατφόρμα. Με αυτόν τον τρόπο, βρήκαμε περαιτέρω τρόπους για να «μεταδώσουμε» τα βασικά μηνύματα όλων των προϊόντων στους τελικούς δικαιούχους μας και αποκτήσαμε επίσης βαθύτερη κατανόηση των νέων μορφών (ηλεκτρονικής) συμμετοχής γενικότερα. Η όλη διαδικασία βοήθησε την ομάδα να κατανοήσει περαιτέρω πόσο σημαντικές είναι οι νέες μορφές συμμετοχής, ιδίως για τους νέους.

Εκτός από αυτό, ολόκληρη η οργανωτική διαδικασία της εκδήλωσης ήταν ένα μάθημα που διδάχθηκε από την ίδια. Στόχος ήταν η δημιουργία ενός διαδραστικού εργαστηρίου όπου οι συμμετέχοντες θα μπορούν να συζητήσουν ενεργά νέες ιδέες συμμετοχής, αλλά με τον ίδιο τρόπο, ήταν επίσης απαραίτητο να αφήσουν αρκετό χώρο για να παρουσιάσουν το έργο και ειδικά την αναπτυγμένη πλατφόρμα. Ο συνδυασμός και των δύο, η δημιουργία μιας διαδραστικής εκδήλωσης από τη μία πλευρά και η παρουσίαση της πλατφόρμας από την άλλη, ήταν μια πρόκληση που τελικά δούλεψε.

3.2 Ελλάδα

Οι συμμετέχοντες στην ημερίδα για την πιλοτική εφαρμογή του YouEU e-course πρόσφεραν τις σκέψεις τους πάνω σε αυτήν την εμπειρία. Μετά την ολοκλήρωση του εργαστηρίου, οι συμμετέχοντες αφιέρωσαν χρόνο στην εξέταση των μαθημάτων με τη μέθοδο του αυτόματου ρυθμού και συμπληρώνοντας ένα ερωτηματολόγιο με τη συνεισφορά τους. Για να πάρει περαιτέρω σχόλια από τους νέους, το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου απευθύνεται σε περισσότερους φοιτητές και τους εισήγαγε στο E-course. Κατά συνέπεια, 20 άτομα (45% μεταξύ 16-20 ετών και 40% μεταξύ 20-30 ετών) προσπελάστηκαν και αξιολόγησαν την ηλεκτρονική σειρά μαθημάτων.

Το ογδόντα τοις εκατό των συμμετεχόντων έδωσαν στον ηλεκτρονικό κύκλο μαθημάτων πέντε αστέρια, ενώ το 20% τέσσερα αστέρια. Επιπλέον, το 55% αξιολόγησε τη συνολική πορεία ως πολύ καλή και το 50% χαρακτήρισε το περιεχόμενο των διαφόρων μαθημάτων πολύ καλό. Όσον αφορά τις προσωπικές τους ικανότητες μετά την ολοκλήρωση του ηλεκτρονικού μαθήματος, το 70% συμφωνεί απόλυτα ότι θα ενισχύσει τον ρόλο τους στην κοινωνία, και το 65% συμφωνεί απόλυτα ότι έλαβαν

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

γνώση των δικαιωμάτων τους και πώς μπορούν να είναι πιο δραστήριοι. Επιπλέον, το 55% συμφωνεί απόλυτα ότι αισθάνονται καλύτερα εξοπλισμένοι για να συμμετάσχουν σε πολιτικές διαδικασίες.

Εκτός από τα παραπάνω, οι χρήστες της πλατφόρμας μοιράστηκαν ορισμένα σχόλια σχετικά με τις προσωπικές/τεχνικές ικανότητες που χρειάζονται για να βελτιωθούν ή να αναπτυχθούν περαιτέρω. Σε αυτές περιλαμβάνονται κυρίως οι κοινωνικές και δικτυακές τους δεξιότητες, ο ενεργός ρόλος και η έρευνά τους στην απόκτηση νέων γνώσεων (π.χ. μέσω διαδικτυακής αναζήτησης), καθώς και η προθυμία και η αφοσίωσή τους στην προσέγγιση των οργανώσεων της ΕΕ. Οι αρμοδιότητες αυτές μπορούν εν μέρει να καλλιεργηθούν στην πλατφόρμα YouEU, η οποία λειτουργεί ως δημόσια σφαίρα, συγκεντρώνοντας τους ανθρώπους σε ολόκληρη την ΕΕ. Παρ' όλα αυτά, κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου, όπου οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να δουν πώς λειτουργεί η πλατφόρμα, ήταν προφανές ότι ήταν αρκετά ντροπαλοί για την είσοδο και την έναρξη μιας συζήτησης.

3.3 Ισπανία

Κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου σχολίων για την πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης YouEU, διαβιβάστηκε στους συμμετέχοντες ένα ερωτηματολόγιο. Αυτές ήταν οι κύριες απαντήσεις που δόθηκαν από τους ισπανούς ερωτηθέντες:

Συνολικά, 30 απαντήσεις συγκεντρώθηκαν κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου στην Ισπανία, 27 από τους ερωτηθέντες ήταν γυναίκες και μόνο 3 ήταν άνδρες. Το 76% ήταν μεταξύ 20 και 26 ετών, ενώ το 10% μεταξύ 16 και 20 ετών. Αξιολόγησαν την πορεία με 3.87/5, που σημαίνει ότι την αξιολόγησαν θετικά.

Ωστόσο, όταν αξιολόγησαν τις συγκεκριμένες πτυχές του μαθήματος, αυτά ήταν τα αποτελέσματα: Περιεχόμενο ενοτήτων: καλό ή πολύ καλό (83%), αρκετό (17%); Προσαρμογή στις ανάγκες τους: καλό ή πολύ καλό (81%), αρκετό (13%), και όχι αρκετό (6%); Υλικά: καλό ή πολύ καλό (83%), αρκετό (17%); Βελτίωση των δεξιοτήτων τους: καλό ή πολύ καλό (90%), όχι αρκετό (10%); Βελτίωση των τεχνικών δεξιοτήτων τους: καλό ή πολύ καλό (83%), αρκετό (3%), και όχι αρκετό (10%). Όσον αφορά την εμπειρία τους με το μάθημα: Έχω αναπτύξει νέες δεξιότητες στην αντιμετώπιση των φορέων χάραξης πολιτικής: πλήρως ή εν μέρει συμφωνώ (60%), ουδέτερος (27%), εν μέρει ή πλήρως διαφωνώ (14%). Έχω μεγαλύτερη επίγνωση των δημοκρατικών

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

διαδικασιών και της σημασίας τους: πλήρως ή εν μέρει συμφωνώ (60%), ουδέτερος (27%), εν μέρει ή πλήρως διαφωνώ (14%). Έχω μεγαλύτερη επίγνωση των δικαιωμάτων μου και πώς μπορώ να είμαι πιο ενεργός: πλήρως ή εν μέρει συμφωνώ (67%), ουδέτερος (20%), εν μέρει ή πλήρως διαφωνώ (14%). 7%), ουδέτερος (33%), εν μέρει ή πλήρως διαφωνώ (14%). Απέκτησα νέες μεθοδολογίες για την προώθηση του πολιτισμού: συμφωνώ πλήρως ή εν μέρει (57%), ουδέτερος (23%), εν μέρει ή πλήρως διαφωνώ (17%). Αισθάνομαι ότι αποτιμώμαι ως πολίτης: συμφωνώ πλήρως ή εν μέρει (64%), ουδέτερος (20%), εν μέρει ή πλήρως διαφωνώ (17%). Αισθάνομαι ότι έχω ενισχύσει τον ρόλο μου στην κοινωνία: συμφωνώ πλήρως ή εν μέρει (64%), ουδέτερος (20%), εν μέρει ή πλήρως διαφωνώ (17%). Αισθάνομαι καλύτερα προετοιμασμένος να συμμετέχω πλήρως σε πολιτικές διαδικασίες: ή εν μέρει συμφωνούν (50%), ουδέτεροι (27%), εν μέρει ή πλήρως διαφωνούν (23%).

Τελικά, αναφέρονται οι συμμετέχοντες στις δεξιότητες όταν ερωτούνται σχετικά με τις ικανότητες που θέλουν να βελτιώσουν. Επιθυμούν να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους σχετικά με την πολιτική, τις τεχνικές ικανότητές τους και κάποιες από τις προσωπικές ικανότητές τους.

3.4 Βόρεια Μακεδονία

Η ποικιλόμορφη ομάδα των συνολικά 21 συμμετεχόντων (13 άνδρες, 7 γυναίκες και 1 μη-δυαδική) επηρέασε την δυναμική της ομάδας και το διαφορετικό σημείο απόψεων. Μερικά από τα μαθήματα από το μάθημα της ηλεκτρονικής μάθησης (π.χ. το μάθημα για τους ΣΒΑ) προκάλεσαν γόνιμες συζητήσεις για το ρόλο των νέων γυναικών στη διασφάλιση της ειρήνης και της ασφάλειας στον κόσμο. Επιπλέον, οι συμμετέχοντες τόνισαν την ανάγκη παροχής ποιοτικής εκπαίδευσης, ιδίως για τους συνομηλίκους τους με λιγότερες ευκαιρίες που αντιμετωπίζουν προκλήσεις και απομόνωση στη ζωή τους.

Επιπλέον, άλλα μαθήματα, όπως αυτά για την ηλεκτρονική συμμετοχή, τους ενθάρρυναν και τους βοήθησαν να συνειδητοποιήσουν καλύτερα τη σημασία του τρόπου με τον οποίο η συμμετοχή τους μπορεί να διαμορφώσει τη ζωή τους. Εξέφρασαν την ανάγκη για κοινή στήριξη και αλληλεγγύη προς την κοινότητά τους και προς άλλους ομοτίμους τους που προέρχονται από χώρες οι οποίες αντιμετωπίζουν ένοπλες συγκρούσεις, ειδικά τους νέους που ζουν σε Ουκρανία και Αφγανιστάν.

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Οι συμμετέχοντες εξέφρασαν γενική ικανοποίηση για την εκδήλωση και είχαν έντονο κίνητρο να μοιραστούν τη γνώμη τους με τους συναδέλφους τους στην ομάδα. Σύμφωνα με το έντυπο αξιολόγησης, η ηλεκτρονική πλατφόρμα τους παρείχε πολύτιμες πληροφορίες που ενίσχυαν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους, ενώ ο υλικός σχεδιασμός και το περιεχόμενο ήταν ελκυστικά και ενδιαφέροντα, γεγονός που οδήγησε σε βελτίωση και ανάπτυξη σε προσωπικό επίπεδο.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που παρουσιάστηκε στην ηλεκτρονική πλατφόρμα κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης, επηρέασε τους συμμετέχοντες, τους παρακίνησε και ενίσχυσε το ρόλο τους στην κοινωνία. Με την παρουσιασθείσα εργαλειοθήκη με καλές πρακτικές, οι νέοι είχαν την ευκαιρία να κατανοήσουν καλύτερα τον ρόλο τους ως ευρωπαίοι πολίτες, διαφορετικές προσεγγίσεις για να συμμετάσχουν στις κοινότητές τους και να αυξήσουν την πολιτική συμμετοχής τους.

3.5 Βουλγαρία

Οι νέοι ενθαρρύνθηκαν να διερευνήσουν τα διαδικτυακά χαρακτηριστικά του μαθήματος ως αυτοδιδακτικό υλικό και να υποβάλουν την ανατροφοδότησή τους σχετικά με το ηλεκτρονικό μάθημα YouEU. Το 60% των νέων αυτοπροσδιορίζονται ως γυναίκες και το 40% ως άνδρες. Το μεγαλύτερο ποσοστό των νέων 70% ακολούθησε στην ηλικιακή κατηγορία 20-30 ετών και 30% στα 16-20.

Το 80% των νέων βαθμολόγησε το μάθημα υψηλά με 5 αστέρια και το 20% έδωσε 4 αστέρια. Το 70% των νέων βαθμολόγησαν το μάθημα ως πολύ καλό και το 30% ως καλό. Όσον αφορά το περιεχόμενο, πάνω από το 60% των νέων θεωρούσαν το μάθημα πολύ καλό, καθώς και το περιεχόμενο των διαφόρων μαθημάτων. Παρομοίως, το 80% των νέων θεωρούσε ότι μετά την ολοκλήρωση του ηλεκτρονικού μαθήματος, θα ενισχύσουν τον ρόλο τους στην κοινωνία και το 70% ανέφερε ότι γνωρίζουν καλύτερα τα δικαιώματά τους. Όσον αφορά τη συμμετοχή στις πολιτικές διαδικασίες, το 60% των νέων συμφώνησε ότι διαθέτουν τα κατάλληλα μέσα για να συμμετάσχουν σε πολιτικές δραστηριότητες.

Όσον αφορά τις βελτιωμένες προσωπικές και τεχνικές ικανότητες, το 70% των νέων συμμετεχόντων δήλωσε ότι οι ικανότητές τους έχουν βελτιωθεί. Συνολικά, η εμπειρία των νέων και η συμμετοχή τους στο ηλεκτρονικό σεμινάριο αξιολογήθηκαν θετικά και περίπου το 65% των συμμετεχόντων συμφώνησαν πλήρως ότι έχουν αναπτύξει νέες

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

ικανότητες για να συμμετάσχουν σε φορείς χάραξης πολιτικής και με τοπικούς φορείς. Οι νέοι δήλωσαν ότι οι προσωπικές τους δεξιότητες, όπως οι δεξιότητες που είναι soft skills και οι ικανότητες- κλειδί, πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω. Ειδικότερα, οι νέοι θεωρούσαν την κριτική σκέψη και την αποτελεσματική επικοινωνία ως μια από τις πλέον απαραίτητες δεξιότητες για την προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη.

Κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου, οι νέοι είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για το πρόσφατα ανεπτυγμένο φόρουμ, καθώς επίσης ξεναγήθηκαν για το πώς να περιηγηθούν στο φόρουμ. Αρχικά, ορισμένοι από τους συμμετέχοντες δίστασαν να συμμετάσχουν και να επικοινωνήσουν με άλλους νέους από την Ευρώπη. Αφού τους δόθηκε αρκετός χρόνος για να διερευνήσουν τα χαρακτηριστικά του φόρουμ από μόνα τους, άρχισαν να δραστηριοποιούνται, ανέλαβαν πρωτοβουλία για τη δημιουργία νέων θέσεων και συζήτησαν τις απόψεις και τις απόψεις τους σχετικά με ζητήματα της ΕΕ και το όραμά τους για το μέλλον της Ευρώπης.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ UNIVERSITY of the PELOPONNESE
kmop SKOPJE
die Berater ZUKUNFT LERNEN
incoma
beknown. Advertising, Communication & Consulting Company

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

4. Ειδικές περιπτώσεις ηλεκτρονικής συμμετοχής νέων κατά τη διάρκεια του έργου.

Στην περίπτωση της Αυστρίας, στο τελευταίο μέρος του ηλεκτρονικού εργαστηρίου είχαν την ευκαιρία να συζητήσουν νέες μορφές συμμετοχής με ιδιαίτερη έμφαση στην ηλεκτρονική συμμετοχή και την ηλεκτρονική δημοκρατία.

Ξεκίνησαν τη συζήτηση επικεντρώνοντας σε τρέχοντα εμπόδια που δυσχεραίνουν τη συμμετοχή των νέων. Τα κύρια θέματα σχετικά με αυτό σύμφωνα με τους συμμετέχοντες είναι η ελλιπής εκπροσώπηση των νέων σε ιδρύματα λήψης αποφάσεων. Η συμμετοχή των νέων είναι σχεδόν ανύπαρκτη, δεδομένου ότι στο μέλλον η κοινωνία θα μεγαλώνει ηλικιακά ακόμα περισσότερο, οι ευκαιρίες για τους νέους να επηρεάσουν το μέλλον μειώνονται συνεχώς. Οι συμμετέχοντες σκέφτηκαν την ιδέα της ίδρυσης ενός "συμβουλίου νεολαίας", το οποίο θα έχει την ευκαιρία να εμποδίσει αποφάσεις από άλλους φορείς ή τουλάχιστον να τους υποχρεώσει να αναθεωρήσουν νέα μέτρα ή νόμους, έτσι ώστε να μην "ξεχάσουν" την οπτική των νέων. Αυτό μπορεί να γίνει και με τη μορφή διαδικτυακών συγκεντρώσεων ή με τη χρήση δημοσκοπήσεων και άλλων εργαλείων για να έχουμε τη γνώμη όσο το δυνατόν περισσότερων νέων σε όλη την Ευρώπη.

Οι νέοι στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων δεν πρέπει απλώς να «συμβουλεύονται» ή να χρησιμοποιούνται από τους φορείς λήψης αποφάσεων ως «αντικείμενα μάρκετινγκ», αλλά πρέπει να περιλαμβάνονται ενεργά στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Σύμφωνα με την ελληνική ομάδα, το πρόγραμμα YouEU, όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, παρείχε την ευκαιρία στους νέους να μάθουν τι είναι η ηλεκτρονική συμμετοχή και πώς μπορεί να επιτευχθεί αυτό. Πριν από την εμπλοκή τους, η πλειοψηφία δεν είχε καμία σταθερή γνώση του θέματος ή ακόμα και την περιέργεια να μάθει περισσότερα γι' αυτό. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων διάδοσης του έργου, έμαθαν για τη δυνατότητα συμμετοχής σε οργανώσεις νεολαίας στην Ελλάδα, με στόχο τον επαναπροσδιορισμό του τρόπου διεξαγωγής των κοινωνικών και πολιτικών συνομιλιών και την καλλιέργεια της ενεργού συμμετοχής σε δημοκρατικές διαδικασίες.

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Επιπλέον, εξοικειώθηκαν με τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να γνωστοποιούν τα αιτήματά τους στα αρμόδια θεσμικά όργανα της ΕΕ (π.χ., μέσω της διαδικτυακής πύλης αναφορών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, των ηλεκτρονικών διαβουλεύσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μέσω της διαδικτυακής πύλης της Φωνής σας στην Ευρώπη, της Διάσκεψης για το Μέλλον της Ευρώπης κ.λπ.). Τέλος, κλήθηκαν να εγγραφούν στην ψηφιακή πλατφόρμα YouEU, όπου μπορούν να επικοινωνούν με άλλους, να μοιράζονται τις σκέψεις τους σε διάφορα ζητήματα και να χτίζουν αξιώσεις από κοινού.

Επιπλέον, **σύμφωνα με την ισπανική ομάδα** και την εμπειρία τους, πριν από το έργο, οι συμμετέχοντες στις δραστηριότητες δεν είχαν τη γνώση ή το ενδιαφέρον για τις δημοκρατικές διαδικασίες και το κύριο περιεχόμενο που κάλυπτε το έργο.

Ωστόσο, μετά το εργαστήριο του IO1 και τα σεμινάρια ανατροφοδότησης του IO4, εκτός από το γεγονός του πολλαπλασιαστή, είχαν την ευκαιρία να αισθανθούν ότι εμπλέκονται και να συζητήσουν θέματα όπως η ηλεκτρονική δημοκρατία και η ηλεκτρονική συμμετοχή. Αυτές είναι, παρεμπιπτόντως, έννοιες τις οποίες δεν γνώριζαν πριν από το πρόγραμμα.

Αυτό σημαίνει ότι, χάρη στο πρόγραμμα YouEU και τα προϊόντα του, είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν νέους τρόπους επικοινωνίας και συμμετοχής στο διαδίκτυο για τη δημοκρατία. Συνολικά 30 άτομα έχουν συνδεθεί στην ηλεκτρονική πλατφόρμα, αφήνοντας τα σχόλιά τους σε αυτό.

Τελικά, όταν δοκιμάστηκε το e-learning, έλαβαν το e-course και απέκτησαν νέες γνώσεις χάρη σε αυτήν την online ευκαιρία.

Αν εστιάσουμε στη Βόρεια Μακεδονία, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι καθ' όλη τη διάρκεια του έργου η ομάδα του έργου υλοποίησε αρκετές διαδικτυακές και δια ζώσης εκδηλώσεις που είχαν ως στόχο την αύξηση της προβολής του έργου, τη συμμετοχή των νέων και τη δημιουργία συνεργασίας με τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης, οι εκπαιδευτές διευκόλυναν τη συζήτηση και αύξησαν τα κίνητρα των συμμετεχόντων για να συμμετάσχουν στις τοπικές πρωτοβουλίες σε τοπικό επίπεδο. Προκειμένου να διαδώσουν τα αποτελέσματα, οι

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ UNIVERSITY of the PELOPONNESE
kmop SKOPJE
die Berater ZUKUNFT LERNEN
incoma
beknown. Advertising, Communication & Consulting Company

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

εκπαιδευτές παρουσίασαν τις καλές πρακτικές για την ηλεκτρονική συμμετοχή στη Βόρεια Μακεδονία και στις χώρες εταίρους που εξηγούνται στην εργαλειοθήκη.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι νέοι γνωρίζουν το πρόβλημα της ρύπανσης στα Σκόπια, είχαν την ευκαιρία να μάθουν περισσότερα για την τοπική πρωτοβουλία που επικεντρώνεται σε αυτό το ζήτημα. Η ομάδα των εκπαιδευτών έδωσε προσοχή στη διαδικασία αύξησης της συμμετοχής, εμπλοκής, σύνδεσης και ένταξης των νέων, προκειμένου να τους παρακινήσει να φέρουν αλλαγές στην κοινότητά τους, ακολουθώντας τις βέλτιστες πρακτικές από τις άλλες χώρες εταίρους.

Στη Ν. Μακεδονία, υπάρχει μια εξελισσόμενη διαδικασία για τη δημιουργία της Εθνικής Στρατηγικής για τη Νεολαία. Για το σκοπό αυτό, οι νέοι είχαν κίνητρο να συμμετάσχουν και να συμμετάσχουν διαδικτυακά σε διαδικασίες διαβούλευσης στο επίπεδο του καθορισμού των βασικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουν και της παροχής μακροπρόθεσμων στόχων και μετρήσεων για την αντιμετώπιση των αναγκών τους για προσωπική, κοινωνική και επαγγελματική ανάπτυξη. Η διαδικασία διαβούλευσης είναι περιεκτική και τους δίνει την ευκαιρία να συμμετάσχουν σε πολλές πρωτοβουλίες για την αύξηση της ενεργού συμμετοχής τους στον δημοκρατικό βίο. Επιπλέον, για τους σκοπούς της δημιουργίας του πρώτου Νόμου για τη Συμμετοχή των Νέων και την Πολιτική για τη Νεολαία, ζητήθηκε επίσης η γνώμη των νέων για τις ανάγκες και τις απόψεις τους. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η κρίση της νόσου Covid-19, οι κοινωνικοπολιτικές προκλήσεις και οι συγκρούσεις στον τομέα των εξοπλισμών στην Ουκρανία, εκφράζουν την ανάγκη πρόσβασης στις υπηρεσίες νεολαίας. Αν και η Βόρεια Μακεδονία έχει σημαντικό αντίκτυπο στην ενίσχυση της συμμετοχής των νέων, στην εργασία των νέων και στην πολιτική για τους νέους, εξακολουθεί να υπάρχει ανάγκη για βελτίωση της συστηματικής προσέγγισης και στήριξης από τους εθνικούς και τοπικούς θεσμούς. Η ομάδα του έργου παρακίνησε τους συμμετέχοντες να συμμετάσχουν στη διαδικασία.

Επιπλέον, οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι ενθαρρύνονται να ακολουθήσουν τις πρωτοβουλίες που υποστηρίζονται από τους οργανισμούς της ΕΕ και των ΗΕ, οι οποίοι εργάζονται για την ενίσχυση των νέων σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι συμμετέχοντες εξέτασαν τη διαδικασία υποστήριξης και δικτύωσης με νέους ανθρώπους από άλλες χώρες θα μπορούσαν να τους βοηθήσουν να αυξήσουν τη φωνή τους και να υποστηρίξουν τα ανθρώπινα δικαιώματα για τους συνομηλίκους τους.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ UNIVERSITY of the PELOPONNESE
KMOP SKOPJE
die Berater ZUKUNFT LERNEN
incoma
beknown. Advertising, Communication & Consulting Company

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Επιπλέον, η ομάδα των εκπαιδευτών ενθάρρυνε τους συμμετέχοντες να αναλάβουν δράση σε τοπικό επίπεδο και να συνηγορήσουν στους δήμους για τη λήψη μέτρων σχετικά με την κλιματική αλλαγή και άλλα σημαντικά θέματα για τους νέους.

Εστιάζοντας στη Βουλγαρία, Στο αρχικό στάδιο του Προγράμματος YouEU, παρατηρήθηκε χαμηλό επίπεδο συμμετοχής των νέων στη Βουλγαρία σε δραστηριότητες ηλεκτρονικής συμμετοχής και έλλειψη γνώσης σχετικά με τα βασικά χαρακτηριστικά της ΕΕ. Μετά την ανάπτυξη της εργαλειοθήκης με τις ορθές πρακτικές για τους διαδικτυακούς συμμετέχοντες και το διαδικτυακό μάθημα, ειδικά σχεδιασμένο για τους νέους, κατέστη εμφανές το αυξημένο επίπεδο συμμετοχής και ενδιαφέροντος των νέων για συμμετοχή στην ηλεκτρονική συμμετοχή καθώς και τη γενική συμμετοχή στη δημοκρατική διαδικασία της ΕΕ.

Οι νέοι βελτίωσαν όχι μόνο τις γνώσεις τους σχετικά με την ανάπτυξη και τα χαρακτηριστικά της ΕΕ, αλλά και τις ικανότητές τους για εμπλοκή και συμμετοχή σε διάφορες ευκαιρίες και προγράμματα χρηματοδότησης της ΕΕ που σχεδιάστηκαν για τους νέους. Όλες οι δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος YouEU συνέβαλαν στην ενεργό συμμετοχή και ένταξη των νέων στον δημοκρατικό βίο της ΕΕ.

Περισσότεροι από 25 νέοι από τη Βουλγαρία εγγράφηκαν στο φόρουμ και συμμετείχαν σε συζητήσεις με άλλους νέους από τις χώρες εταίρους του προγράμματος. Όλες οι ανεπτυγμένες εκροές έχουν καταταγεί και θεωρούνται πολύ κατάλληλες και κατάλληλες για τους νέους Ευρωπαίους.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ UNIVERSITY of the PELOPONNESE
kmop SKOPJE
die Berater ZUKUNFT LERNEN
incoma
beknown. Advertising, Communication & Consulting Company

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

5. Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, το πρόγραμμα ηλεκτρονικής μάθησης YouEU έχει δοκιμαστεί από 114 νέους και η αξιολόγηση ήταν αρκετά θετική. Ένα από τα διδάγματα που αντλήθηκαν είναι ότι είναι ευκολότερο για αυτούς να επικεντρωθούν σε ένα από τα θέματα όπως η πράσινη μετάβαση, οι δεξιότητες κ.ο.κ., καθώς γι' αυτούς θα ήταν πολύ αφηρημένο να μιλήσουν για την ενεργό συμμετοχή του πολίτη.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, προκάλεσε το ενδιαφέρον τους για το τμήμα της ηλεκτρονικής μάθησης στο οποίο η κοινοπραξία παρέχει συγκεκριμένες πληροφορίες για το πώς να συμμετάσχουν στον εθελοντισμό, το Σώμα Αλληλεγγύης, το Διαβατήριο Νέων, καθώς επηρεάζει άμεσα τις ευκαιρίες από τις οποίες θα μπορούσαν να επωφεληθούν. Ήταν ιδιαίτερα ελκυστικό γι' αυτούς στην Ισπανία, καθώς έψαχναν για ευκαιρίες να ταξιδέψουν σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Σε όλες τις χώρες οι νέοι συμφωνούν ότι χρειάζονται περισσότερα εργαλεία και, κυρίως, χρειάζονται περισσότερες πληροφορίες για τις δημοκρατικές διαδικασίες. Είναι απαραίτητο να γνωρίζουν τις δημοκρατικές διαδικασίες και πώς μπορούν να συμμετέχουν. Επιπλέον, σε ορισμένες χώρες ήταν σημαντικό ότι δεν είχαν σχεδόν καθόλου πληροφορίες για την ΕΕ, τα θεσμικά όργανα της, τον ύμνο, τη σημαία και το σκοπό της.

Τα συμπεράσματα είναι τα εξής:

- Η ευρωπαϊκή νεολαία πρέπει να αποκτήσει βασικές γνώσεις σχετικά με την ΕΕ και τις δημοκρατικές διαδικασίες και αξίες της.
- Απολαμβάνουν τη συμμετοχή τους και εκτιμούν τη συμμετοχή τους σε δημοκρατικές διαδικασίες.
- Η ηλεκτρονική συμμετοχή είναι ο καλύτερος τρόπος για να συμμετάσχουν, καθώς ζουν ψηφιακά και είναι ευκολότερο γι’ αυτούς να κατανοήσουν πώς μπορούν να συμμετάσχουν.

Τα αποτελέσματα που αναπτύχθηκαν από την κοινοπραξία μέσω της διάρκειας ζωής του έργου συλλέγουν όλες αυτές τις ανάγκες, προκειμένου να τους φέρουν μια λύση και να καλύψουν το κενό.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ UNIVERSITY of the PELOPONNESE
kmop SKOPJE
die Berater ZUKUNFT LERNEN
incoma
beknown. Advertising, Communication & Consulting Company

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Εν ολίγοις, η ηλεκτρονική συμμετοχή αποτελεί ουσιαστικό μέρος της συμμετοχής των νέων. Σύμφωνα με τις εφαρμοσμένες δραστηριότητες στο πλαίσιο του προγράμματος, στοχεύσαμε στην αύξηση της ενημέρωσης των νέων για τον ενεργό ρόλο τους στην κοινωνία. Οι οργανισμοί εταίροι, τα ιδρύματα της ΕΕ και των Ηνωμένων Εθνών έχουν επενδύσει στην ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων, όπως το Erasmus+, το Erasmus Solidarity Corps κ.λπ., που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση κοινωνικών ζητημάτων που είναι σημαντικά για την κοινωνική και προσωπική ανάπτυξη των νέων. Η μη τυπική εκπαίδευση και η συμμετοχή της ψηφιακής νεολαίας αποτελούν ισχυρά εργαλεία για τη διαμόρφωση του μέλλοντος των νέων στη διαδικασία δημιουργίας μιας πιο δημοκρατικής, χωρίς αποκλεισμούς, ειρηνικής και βιώσιμης κοινωνίας, όπου οι νέοι θα έχουν το δικαίωμα να είναι ενεργοί ευρωπαίοι πολίτες.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ UNIVERSITY of the PELOPONNESE
kmop SKOPJE
die Berater ZUKUNFT LERNEN
incoma
beknown. Advertising, Communication & Consulting Company

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

YOUEU

Co-funded by
the European Union